

Mapa Polski Bezgotówkowej

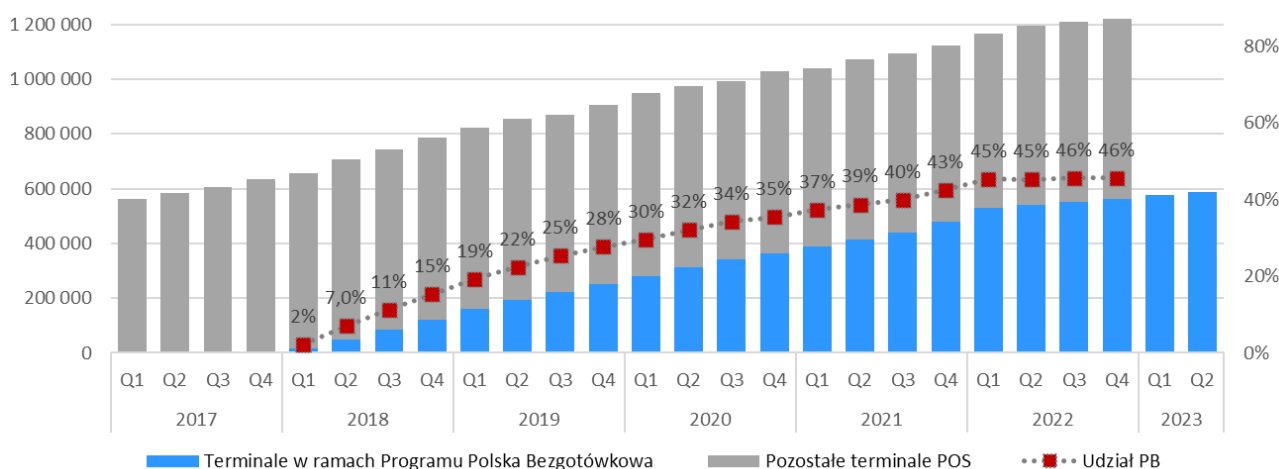
Raport kwartalny

Mapa Polski Bezgotówkowej – II. kwartał 2023 r.

Program Polska Bezgotówkowa na przestrzeni lat funkcjonowania

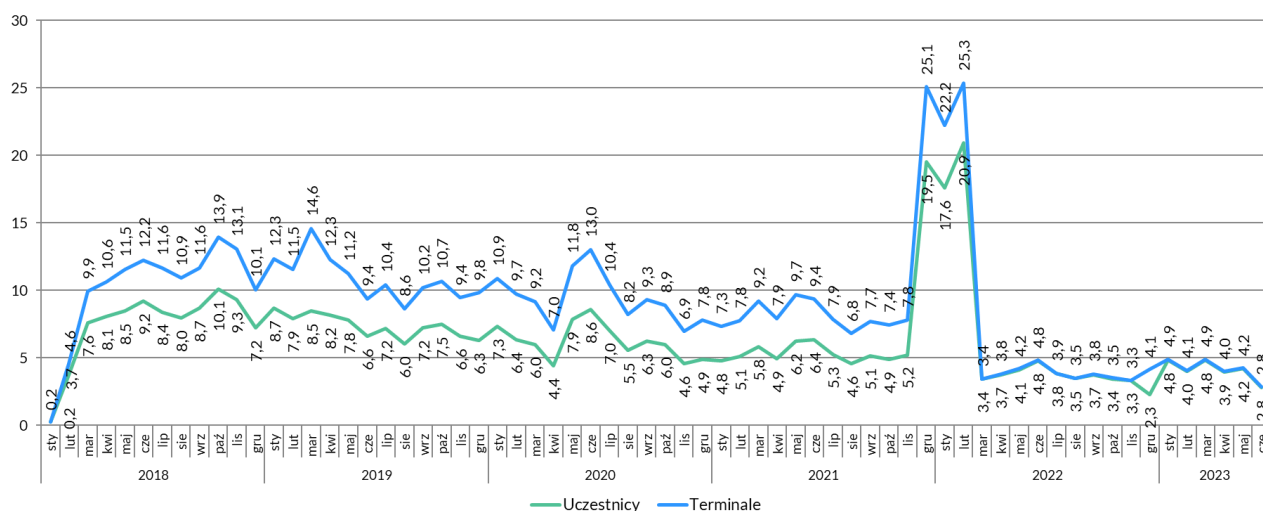
Do Programu Fundacji Polska Bezgotówkowa, promującego rozwój infrastruktury terminali płatniczych, do końca II. kwartału 2023 r. dołączyło 428,7 tys. uczestników, którzy skorzystali z ponad 588,7 tys. urządzeń. W ostatnim kwartale do Programu dołączyło 10,9 tys. przedsiębiorców, którzy otrzymali na bezpłatny okres promocyjny 11,0 tys. terminali (Rys. 2). Zatem po przejściowym wzroście zainteresowania na przełomie 2021 i 2022 r.,

wywołanym nowymi regulacjami prawnymi, nastąpił trwały spadek tempa przyrostu uczestników. Według ostatnich dostępnych danych porównawczych NBP, możemy stwierdzić, że ok. 46% terminali funkcjonujących w polskich przedsiębiorstwach pochodzi z Programu Polska Bezgotówkowa (Rys. 1). Świadczy to o ogromnej roli Programu w rozwoju cyfrowej infrastruktury w Polsce.

Rysunek 1. Terminale z Programu Polska Bezgotówkowa na tle rynku

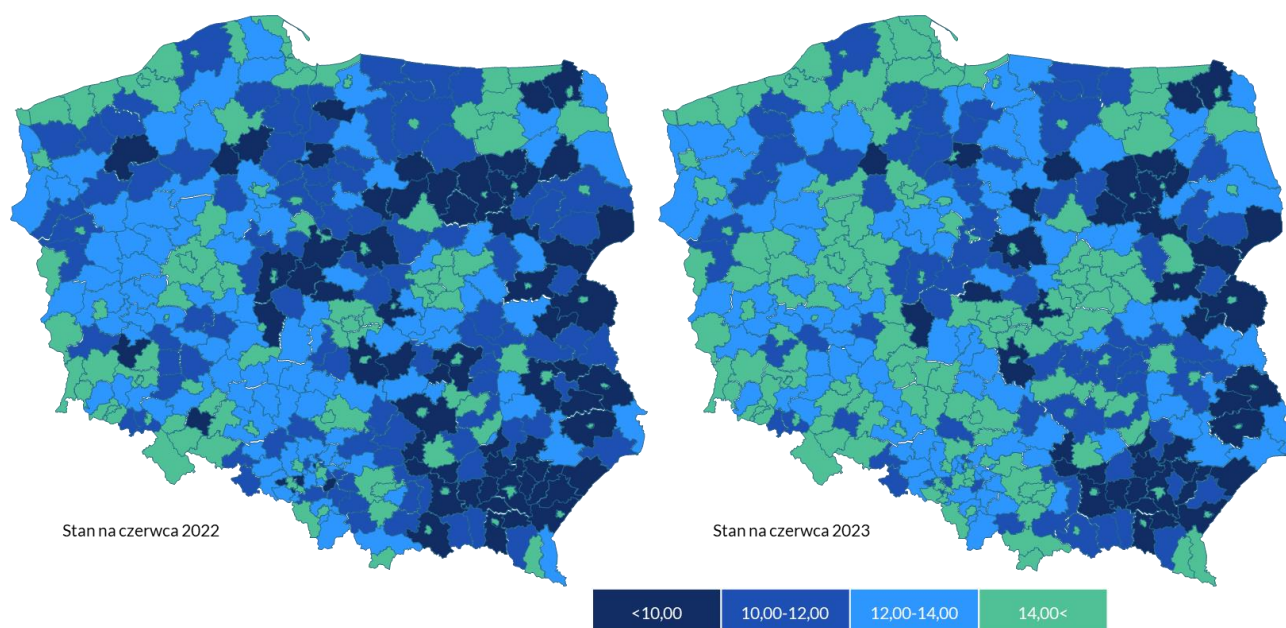
Źródło: Fundacja Polska Bezgotówkowa, Narodowy Bank Polski; *Brak danych NBP dla Q1-Q2 2023 r.

Rysunek 2. Liczba nowych uczestników i terminali w danym miesiącu w Programie Polska Bezgotówkowa (w tys.)

Analiza przyrostu liczby terminali w ujęciu geograficznym (Rys. 3.) wskazuje, że dzięki Programowi Polska Bezgotówkowa w okresie od marca 2022 r. do marca 2023 r. w bardzo dużej liczbie powiatów dokonał się istotny skok w zakresie nasycenia handlu i usług terminalami, dostrzegany w przeliczeniu na

liczbę mieszkańców. Wskaźnik liczby terminali na 1000 mieszkańców to miara, która odzwierciedla rezultaty działań Programu w zakresie dostępności infrastruktury dla konsumentów i przekłada się na percepcję możliwości płacenia bezgotówkowo w ich otoczeniu.

Rysunek 3. Liczba terminali w Programie Polska Bezgotówkowa na 1000 mieszkańców, skumulowane wg powiatów

Pod koniec czerwca 2023 r. ponad 42% powiatów w kraju osiągnęła przedział ponad 14,0 terminali dostarczonych w ramach Programu na 1000 mieszkańców. Nadal jednak daje się zaobserwować linię podziału na powiaty, które osiągnęły wyższy wskaźnik terminali na 1000 mieszkańców w zachodniej części kraju oraz w okolicach stolicy.

Natomiast powiaty tzw. ściany wschodniej uzyskują słabsze wyniki.

Poniżej umownej granicy 10 terminali na 1000 mieszkańców pozostaje nadal 10,8% powiatów. W stosunku do poprzedniego roku nastąpiło znaczne zmniejszenie udziału powiatów o niskim poziomie terminalizacji (czerwiec 2022 r.: 16,8%).

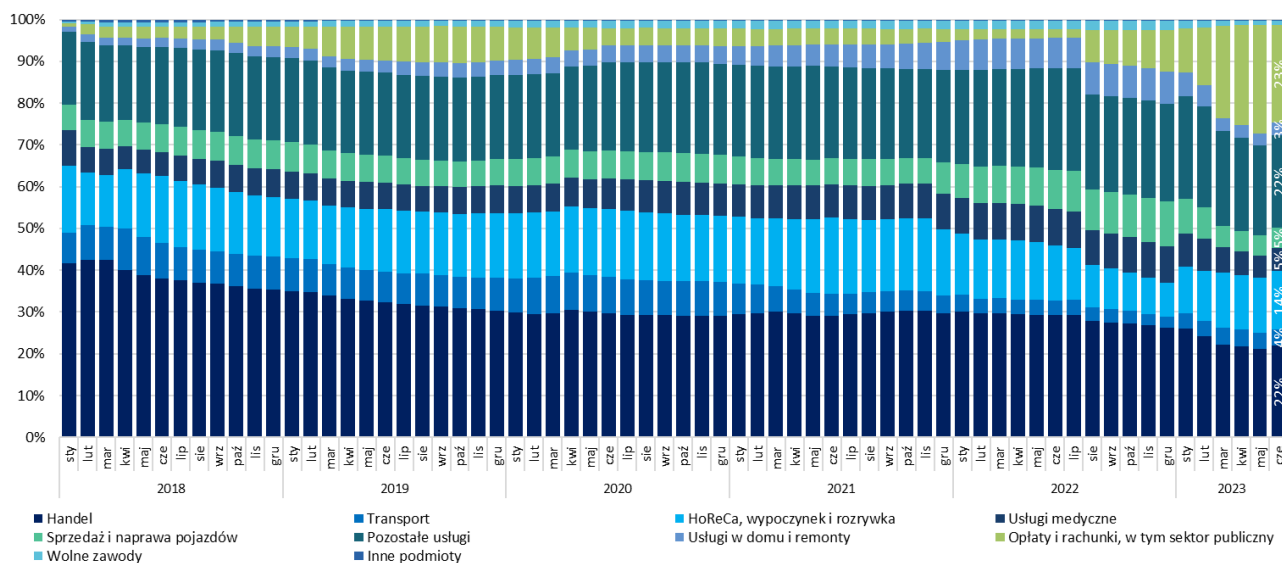
Liderami w kwestii nasycenia terminalami z Programu są takie powiaty jak: tatrzański (woj. małopolskie) – 34,50 terminali na 1 tys. mieszkańców, pucki (woj. pomorskie) – 29,91 terminali na 1 tys. mieszkańców oraz nowodworski (woj. pomorskie) – 28,68 terminali na 1 tys. mieszkańców. Najniższe wskaźniki

odnotowano w powiatach: przemyski (woj. podkarpackie) – 6,06 terminali na 1 tys. mieszkańców, łomżyński (woj. podlaskie) – 5,91 terminali na 1 tys. mieszkańców oraz skierniewicki (woj. łódzkie) – 5,78 terminali na 1 tys. mieszkańców.

Branże

Pod względem liczby aktualnych terminali w ramach Programu w podziale na sektory (Rys. 4), branżą o największym udziale pozostają Opłaty za rachunki, obejmujące także sektor publiczny. W tej branży funkcjonowało w czerwcu 2023 r. aż 23% wszystkich terminali. Na koniec drugiego kwartału 2023 r. można wskazać trzy branże wiodące w Programie: wspomniane Opłaty za rachunki, a także Handel i Pozostałe usługi – po 22% udziałów. Warto zauważyć, że udziały Handlu i Pozostałych usług są mniejsze (w przypadku Handlu - dużo mniejsze), niż ich historyczne maksima. Handel był wiodącą branżą

w początkowym okresie działania Programu, i liczba terminali w tej branży stanowiła wtedy ponad 40% wszystkich urządzeń. Wprowadzenie terminali, jako urządzeń pozwalających na cyfrową płatność bezpośrednio przy kasie, było naturalne w pierwszej kolejności głównie w branżach handlowych. Ze względu na dużą częstość transakcji i tworzenie się kolejek, wymagana szybkość obsługi jest tam priorytetem. W praktyce nie można tam też stosować na szeroką skalę przelewów bankowych. Z kolei branża Pozostałe usługi osiągnęła swoje największe udziały w 2022 r., osiągając udział 25% wszystkich terminali.

Rysunek 4. Udział branż w programie, mierzony liczbą aktualnych terminali w Programie Polska Bezgotówkowa

Należy pamiętać, że liczba podmiotów usługowych znacząco przeważa w gospodarce. Dlatego dla konsumentów brak terminali w podmiotach usługowych, mimo że odwiedzanych statystycznie rzadziej, oznaczało obniżenie „pewności akceptacji” płatności bezgotówkowych. W konsekwencji wymuszało to na nich konieczność zaopatrywania się w gotówkę, nawet gdy ich pierwszym wyborem była karta płatnicza. Zatem setki tysięcy terminali EFT-POS, udostępnionych w ramach Programu Polska Bezgotówkowa do podmiotów usługowych, ma w długim

okresie szczególnie znaczący, pozytywny wpływ na kształtowanie się bezgotówkowych zwyczajów płatniczych Polaków.

W dwóch ww. branżach przedsiębiorcy dobrze wykorzystali już szansę, jaką dał im Program w latach 2018-2022 i w związku z tym zapotrzebowanie na nowe, promocyjne terminale spada. Obecnie Program jest w znacznym stopniu wykorzystywany do wspierania sektora publicznego w zakresie dostarczenia klientom możliwości realizacji bezgotówkowych płatności.

NOTA METODOLOGICZNA:

Mapa Polski Bezgotówkowej jest portalem statystycznym dostarczanym przez firmę POLASIK Research na rzecz partnerów Programu Polska Bezgotówkowa.

Źródło grafik: POLASIK Research na podstawie danych Fundacji Polska Bezgotówkowa oraz Głównego Urzędu Statystycznego.

POLASIK Research jest firmą badawczą i doradcą, działającą od 2008 roku i specjalizującą się w obszarze badań systemu płatniczego, innowacji płatniczych i PayTech. Misją firmy jest kreowanie wiedzy i jej efektywne dostarczanie uczestnikom rynku usług płatniczych. Więcej informacji: <http://polasik-research.pl/>

Autor raportu: Andrzej Meler, Michał Polasik
Opracowanie graficzne: Mariola Makowska